

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาศมรรถภาพที่พึงประสงค์ของครูประจำกลุ่มการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น วิธีเรียนทางไกลตามการรับรู้ของครูประจำกลุ่ม ผู้ดำเนินงาน และนักศึกษา โดยมีขั้นตอนการดำเนินงานและผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาศมรรถภาพที่พึงประสงค์ ของครูประจำกลุ่มการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น วิธีเรียนทางไกลด้านการแนะแนวและการแก้ปัญหา ด้านการประชาสัมพันธ์ ด้านความสัมพันธ์กับชุมชน ด้านธุรการของกลุ่มและกระบวนการกลุ่ม ด้านการประเมินผล ตามการรับรู้ของครูประจำกลุ่ม ผู้ดำเนินงานและนักศึกษา

2. เพื่อเปรียบเทียบสมรรถภาพที่พึงประสงค์ ของครูประจำกลุ่มการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น วิธีเรียนทางไกล ด้านการแนะแนวและการแก้ปัญหาด้านการประชาสัมพันธ์ ด้านความสัมพันธ์กับชุมชน ด้านธุรการของกลุ่มและกระบวนการกลุ่ม ด้านการประเมินผล ตามการรับรู้ของครูประจำกลุ่ม ผู้ดำเนินงาน และนักศึกษา

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ครูประจำกลุ่ม ผู้ดำเนินงาน และนักศึกษานในเขตภาคกลางที่ได้รับอนุญาตให้จัดตั้งกลุ่มการศึกษาทางไกล ในภาคเรียนที่ 1/2536

กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยแบ่งเป็น 3 กลุ่มคือ

1. ผู้ดำเนินการงานการศึกษาออกโรงเรียน สายสามัญ วิธีเรียนทางไกลและเนื่อง จากผู้ดำเนินการงานมีจำนวนน้อย จึงทำการวิจัยกับผู้ดำเนินการงานหมดทุกคน โดยผู้ดำเนินการงานใน เขตภาคกลาง รวมจำนวน 32 คน ซึ่งผู้ดำเนินการงานประกอบด้วย หัวหน้าฝ่ายการศึกษาสายสามัญ และเจ้าหน้าที่งานการศึกษาทางไกล
2. ครูประจำกลุ่มการศึกษาออกโรงเรียนสายสามัญ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นวิธีเรียน ทางไกล ในเขตภาคกลางที่ได้รับการแต่งตั้งให้จัดกลุ่มการศึกษาทางไกล ภาคเรียนที่ 1/2536 ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงหน่วย (Purposive Sampling) โดยเลือกจังหวัดที่ประธานกลุ่ม ศูนย์ฯ 4 จังหวัด คือ สิงห์บุรี พระนครศรีอยุธยา นครปฐม และราชบุรี ได้กลุ่มตัวอย่างครูประจำ กลุ่มทั้งหมด 70 คน
3. นักศึกษาการศึกษาออกโรงเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นสายสามัญ วิธีเรียนทาง ไกล ในเขตภาคกลางภาคเรียนที่ 1/2536 โดยเลือกจากจังหวัดที่เป็นประธานกลุ่ม ศูนย์ฯ ได้กลุ่ม ตัวอย่างนักศึกษาทั้งหมด 334 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามเกี่ยวกับสมรรถภาพที่พึงประสงค์ ของครูประจำกลุ่มการศึกษาออก โรงเรียนสายสามัญ วิธีเรียนทางไกล ซึ่งแบ่งเป็น 3 ตอนคือ

1. สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม
2. สมรรถภาพที่พึงประสงค์ของครูประจำกลุ่มตามการรับรู้ของครูประจำกลุ่ม ผู้ดำเนินการงาน และนักศึกษา
3. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เกี่ยวกับสมรรถภาพที่พึงประสงค์ของครูประจำกลุ่ม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูล โดยขอหนังสือแนะนำตัวและขอความร่วมมือในการทำวิจัย จากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถึงอธิบดีกรมการศึกษานอกโรงเรียน เพื่อขอความร่วมมือไปยังศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ในเขตภาคกลางที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง และผู้วิจัยเดินทางเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองในบางส่วนและส่งทางไปรษณีย์ในบางส่วน โดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

การเก็บรวบรวมข้อมูลกลุ่มผู้ดำเนินงานจำนวน 34 คน ได้รับแบบสอบถามคืน 32 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 94.1 ครูประจำกลุ่ม จำนวน 80 คน ได้รับแบบสอบถามคืน 70 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 87.5 นักศึกษาจำนวน 400 คน ได้รับแบบสอบถามคืน 334 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 83.5

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลด้วย เครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป SPSSX ของสถาบันบริการคอมพิวเตอร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยโดยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบสมรรถภาพที่พึงประสงค์ของครูประจำกลุ่มด้านการแนะแนวและการแก้ปัญหา ด้านการประชาสัมพันธ์ ด้านความสัมพันธ์กับชุมชน ด้านธุรการของกลุ่มและกระบวนการกลุ่ม ด้านการประเมินผล โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way Analysis of Variance) กรณีที่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ ใช้วิธีทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีการของ เชพฟ์

สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. ผู้ดำเนินงาน มีจำนวนทั้งสิ้น 32 คน เป็นชายและหญิงร้อยละ 50.00 เท่ากัน ส่วนมากมีอายุระหว่าง 30-34 ปี คิดเป็นร้อยละ 31.24 และมีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวนมากที่สุด จำนวน 20 คนคิดเป็นร้อยละ 62.50 มีประสบการณ์ในการดำเนินงานการศึกษา นอกโรงเรียนสายสามัญ วิธีเรียนทางไกล 1 ปีและอื่น ๆ (3 เดือนถึง 11 เดือน) มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 25.00 เท่ากันและ ส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส คิดเป็นร้อยละ 71.87
2. ครูประจำกลุ่ม มีจำนวนทั้งสิ้น 70 คน เป็นหญิงร้อยละ 84.29 ส่วนมากมีอายุระหว่าง 25-29 ปี จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 44.29 และมีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีมากที่สุด จำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 91.43 ส่วนมากมีประสบการณ์ในการดำเนินงานการศึกษา นอกโรงเรียนสายสามัญ วิธีเรียนทางไกล 1 ปี จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 34.29 และ ส่วนใหญ่มีสถานภาพโสด จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 61.43
3. นักศึกษา มีจำนวนทั้งสิ้น 334 คน เป็นหญิงร้อยละ 72.75 ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 15-19 ปี จำนวน 173 คน คิดเป็นร้อยละ 51.8 และมีวุฒิการศึกษาระดับ ป.6 มากที่สุด จำนวน 148 คน คิดเป็นร้อยละ 44.31 นักศึกษาส่วนมากมีอาชีพรับจ้าง จำนวน 249 คน คิดเป็นร้อยละ 74.55 และส่วนใหญ่มีสถานภาพโสด จำนวน 295 คน คิดเป็นร้อยละ 88.32

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถภาพที่พึงประสงค์ของครูประจำกลุ่มการศึกษานอกโรงเรียน วิธีเรียนทางไกล

1. สรุปผลการวิจัยในภาพรวม

1.1 ผู้ดำเนินงาน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถภาพที่พึงประสงค์ของครูประจำกลุ่มการศึกษานอกโรงเรียน วิธีเรียนทางไกล ทุกด้านอยู่ในเกณฑ์มาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้คือ ด้านธุรการของกลุ่มและกระบวนการกลุ่ม ($\bar{x} = 4.25$) รองลงมาคือ ด้านการแนะแนวและการแก้ปัญหา ($\bar{x} = 4.05$) ด้านการประเมินผล ($\bar{x} = 3.89$) ด้านความสัมพันธ์กับชุมชน ($\bar{x} = 3.82$) ด้านการประชาสัมพันธ์ ($\bar{x} = 3.80$) ตามลำดับ

1.2 ครูประจำกลุ่ม มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถภาพที่พึงประสงค์ของครูประจำกลุ่มการศึกษานอกโรงเรียน วิธีเรียนทางไกล ทุกด้านอยู่ในเกณฑ์มาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้คือ ด้านธุรการของกลุ่มและกระบวนการกลุ่ม ($\bar{x} = 4.18$) รองลงมาคือ ด้านการแนะแนวและการแก้ปัญหา ($\bar{x} = 3.93$) ด้านการประเมินผล ($\bar{x} = 3.84$) ด้านการประชาสัมพันธ์ ($\bar{x} = 3.76$) ด้านความสัมพันธ์กับชุมชน ($\bar{x} = 3.73$) ตามลำดับ

1.3 นักศึกษา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถภาพที่พึงประสงค์ของครูประจำกลุ่มการศึกษานอกโรงเรียน วิธีเรียนทางไกล อยู่ในเกณฑ์ระดับมาก 4 ด้านด้านธุรการของกลุ่มและกระบวนการกลุ่ม ($\bar{x} = 3.94$) รองลงมาคือ ด้านการประเมินผล ($\bar{x} = 3.78$) ด้านการแนะแนวและการแก้ปัญหา ($\bar{x} = 3.69$) และ ด้านความสัมพันธ์กับชุมชน ($\bar{x} = 3.73$) ตามลำดับและความคิดเห็นของนักศึกษาที่อยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลางได้แก่ ด้านการประชาสัมพันธ์ ($\bar{x} = 3.48$) ตามลำดับ

1.4 ความคิดเห็นของผู้ดำเนินงาน ครูประจำกลุ่มและนักศึกษา เกี่ยวกับสมรรถภาพที่พึงประสงค์ของครูประจำกลุ่มการศึกษานอกโรงเรียน วิธีเรียนทางไกล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ใน 3 ด้าน คือ ด้านการแนะแนวและแก้ปัญหา ด้านการประชาสัมพันธ์ ด้านธุรการของกลุ่มและกระบวนการกลุ่ม

2. สรุปผลการวิจัยในแต่ละด้าน

2.1 ด้านการแนะแนวและการแก้ปัญหา

2.1.1 ผู้ดำเนินงาน เห็นว่า สมรรถภาพที่พึงประสงค์ของครูประจำกลุ่มด้านการแนะแนวและการแก้ปัญหามีอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ($\bar{x} = 4.05$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นมากกว่าข้ออื่น ๆ คือ แนะนำวิธีเรียนตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ วิธีเรียนทางไกล ($\bar{x} = 4.56$) รองลงมาคือ แนะนำการลงทะเบียนเรียนตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ วิธีเรียนทางไกล ($\bar{x} = 4.50$) และให้คำปรึกษาแก่นักศึกษาในการแก้ปัญหาการเรียน ($\bar{x} = 4.37$) ตามลำดับ ส่วนค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นน้อยกว่าข้ออื่น ๆ อยู่ในเกณฑ์ระดับมาก คือ ให้คำปรึกษาแก่นักศึกษาในการแก้ปัญหาเรื่องอาชีพ ($\bar{x} = 3.65$)

2.1.2 ครูประจำกลุ่ม เห็นว่า สมรรถภาพที่พึงประสงค์ของครูประจำกลุ่มด้านการแนะแนวและการแก้ปัญหามีอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ($\bar{x} = 4.95$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นมากกว่าข้ออื่น ๆ คือ ให้คำปรึกษาแก่นักศึกษาในการแก้ปัญหาการเรียน ($\bar{x} = 4.30$) รองลงมาคือ แนะนำการลงทะเบียนเรียนตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ วิธีเรียนทางไกล ($\bar{x} = 4.27$) และแนะนำวิธีเรียนตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ วิธีเรียนทางไกล ($\bar{x} = 4.15$) ตามลำดับ ส่วนค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นน้อยกว่าข้ออื่น ๆ อยู่ในเกณฑ์ระดับมาก คือ แนะนำการฟังรายการวิทยุเพื่อประกอบการศึกษาจากตำราเรียน ($\bar{x} = 3.50$)

2.1.3 นักศึกษา เห็นว่า สมรรถภาพที่พึงประสงค์ของครูประจำกลุ่มด้านการแนะแนวและการแก้ปัญหามีอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ($\bar{x} = 3.69$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นมากกว่าข้ออื่น ๆ คือ ให้คำปรึกษาแก่นักศึกษาในการแก้ปัญหาการเรียน ($\bar{x} = 4.13$) รองลงมาคือ แนะนำการลงทะเบียนเรียนตามหลักสูตรการ

ศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ วิธีเรียนทางไกล ($\bar{X} = 3.99$) และแนะแนววิธีเรียนตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียน สายสามัญ วิธีเรียนทางไกล ($\bar{X} = 3.95$) ตามลำดับ ส่วนค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นน้อยกว่าข้ออื่น ๆ อยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลาง คือ แนะนำการฟังรายการวิทยุ เพื่อประกอบการศึกษาจากตำราเรียน ($\bar{x} = 3.08$)

2.2 ด้านการประชาสัมพันธ์

2.2.1 ผู้ดำเนินงาน เห็นว่า สมรรถภาพที่พึงประสงค์ของครูประจำกลุ่มด้านการประชาสัมพันธ์อยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ($\bar{x} = 3.80$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นมากกว่าข้ออื่น ๆ คือ เผยแพร่ข่าวสารข้อมูลงานการศึกษานอกโรงเรียนวิธีเรียนแบบทางไกลแก่นักศึกษา ($\bar{x} = 4.15$) รองลงมาคือ เผยแพร่การศึกษาออกโรงเรียนในรูปแบบต่างๆ ให้แก่ประชาชน ($\bar{X} = 4.00$) และแนะนำให้นักศึกษาเผยแพร่รายงานการศึกษานอกโรงเรียนแก่ประชาชนทั่วไป ($X = 3.93$) ตามลำดับ ส่วนค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นน้อยกว่าข้ออื่น ๆ อยู่ในเกณฑ์ระดับมาก คือ ประสานงานให้ภาคเอกชนร่วมประชาสัมพันธ์งานการศึกษานอกโรงเรียน ($\bar{x} = 3.56$) และออกปฏิบัติการเคลื่อนที่กับอำเภอหรือจังหวัด เพื่อประชาสัมพันธ์งานการศึกษานอกโรงเรียน ($\bar{x} = 3.56$)

2.2.2 ครูประจำกลุ่ม เห็นว่า สมรรถภาพที่พึงประสงค์ของครูประจำกลุ่มการศึกษานอกโรงเรียน ด้านการประชาสัมพันธ์อยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ($\bar{x} = 3.76$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นมากกว่าข้ออื่น ๆ คือ เผยแพร่ข่าวสารข้อมูลงานการศึกษานอกโรงเรียนวิธีเรียนทางไกลแก่นักศึกษา ($\bar{x} = 4.14$) รองลงมาคือ เผยแพร่การศึกษาออกโรงเรียนในรูปแบบต่างๆ ให้แก่ประชาชน ($\bar{X} = 3.90$) ซึ่งเท่ากับแนะนำให้นักศึกษาเผยแพร่รายงานการศึกษานอกโรงเรียนแก่ประชาชนทั่วไป ($\bar{X} = 3.90$) และสนับสนุนนักศึกษาให้ประชาสัมพันธ์งานการศึกษานอกโรงเรียนในชุมชนต่าง ($\bar{X} = 3.88$) ตามลำดับ ส่วนค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นน้อยกว่าข้ออื่น ๆ อยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลางคือ ออกปฏิบัติการ

เคลื่อนที่กับอำเภอหรือจังหวัด เพื่อประชาสัมพันธ์งานการศึกษาออกโรงเรียน ($\bar{x} = 3.48$)

2.2.3 นักศึกษา เห็นว่า สมรรถภาพที่พึงประสงค์ของครูประจำกลุ่มการศึกษาออกโรงเรียน ด้านการประชาสัมพันธ์อยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.48$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นมากกว่าข้ออื่น ๆ คือ เผยแพร่ข่าวสารข้อมูลงานการศึกษาออกโรงเรียนวิธีเรียนทางไกลแก่นักศึกษา ($\bar{x} = 3.80$) รองลงมาคือ ประสานงานกับสื่อมวลชนท้องถิ่นกระจายข่าวการศึกษาออกโรงเรียนให้ผู้มาใช้บริการอย่างกว้างขวาง ($\bar{x} = 3.69$) และประสานงานกับหน่วยงานของรัฐให้ช่วยประชาสัมพันธ์งานการศึกษาออกโรงเรียน ($\bar{x} = 3.56$) ตามลำดับ ส่วนค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นน้อยกว่าข้ออื่น ๆ อยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลาง คือ สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับงานการศึกษาออกโรงเรียนให้ผู้มาหมู่บ้าน เพื่อการประชาสัมพันธ์ต่อกัน ($\bar{x} = 3.29$)

2.3 ด้านความสัมพันธ์กับชุมชน

2.3.1 ผู้ดำเนินงาน เห็นว่า สมรรถภาพที่พึงประสงค์ของครูประจำกลุ่มการศึกษาออกโรงเรียน ด้านความสัมพันธ์กับชุมชนอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ($\bar{x} = 3.82$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นมากกว่าข้ออื่น ๆ คือ ปฏิบัติตนให้เป็นตัวอย่างที่ดีแก่นักศึกษาในด้านการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน ($\bar{x} = 4.09$) รองลงมาคือส่งเสริมให้นักศึกษาจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาชุมชน ($\bar{x} = 4.03$) ซึ่งเท่ากับนันทวิทยากรในท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการจัดกิจกรรมกลุ่มมาใช้อย่างเหมาะสม ($\bar{x} = 4.03$) และสนับสนุนให้นักศึกษาจัดกิจกรรมเกี่ยวกับประเพณีและวัฒนธรรมประจำท้องถิ่น ($\bar{x} = 4.00$) ตามลำดับ ส่วนค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นน้อยกว่าข้ออื่น ๆ อยู่ในเกณฑ์ระดับมาก คือ เชิญบุคลากรในท้องถิ่นมาเป็นวิทยากรให้ความรู้แก่นักศึกษา ($\bar{x} = 3.53$)

2.3.2 ครูประจำกลุ่ม เห็นว่า สมรรถภาพที่พึงประสงค์ของครูประจำกลุ่ม การศึกษานอกโรงเรียน ด้านความสัมพันธ์กับชุมชนอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ($\bar{x} = 3.73$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นมากกว่าข้ออื่น ๆ คือ ปฏิบัติตนให้เป็นตัวอย่างที่ดีแก่นักศึกษาในด้านการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน ($\bar{x} = 4.05$) รองลงมาคือส่งเสริมให้นักศึกษาจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาชุมชน ($\bar{x} = 4.00$) ซึ่งเท่ากับนำทรัพยากรในท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการจัดกิจกรรมกลุ่มมาใช้อย่างเหมาะสม ($\bar{x} = 4.00$) และสนับสนุนให้นักศึกษาจัดกิจกรรมเกี่ยวกับประเพณีและวัฒนธรรมประจำท้องถิ่น ($\bar{x} = 3.97$) ตามลำดับ ส่วนค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นน้อยกว่าข้ออื่น ๆ อยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลาง คือ เชิญบุคลากรในท้องถิ่นมาเป็นวิทยากรให้ความรู้แก่นักศึกษา ($\bar{x} = 3.22$)

2.3.3 นักศึกษา เห็นว่า สมรรถภาพที่พึงประสงค์ของครูประจำกลุ่ม การศึกษานอกโรงเรียน ด้านความสัมพันธ์กับชุมชนอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ($\bar{x} = 3.53$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นมากกว่าข้ออื่น ๆ คือ ปฏิบัติตนให้เป็นตัวอย่างที่ดีแก่นักศึกษาในด้านการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน ($\bar{x} = 3.91$) รองลงมาคือจัดกิจกรรมกับชุมชนให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ($\bar{x} = 3.78$) และสนับสนุนให้นักศึกษาจัดกิจกรรมเกี่ยวกับประเพณีและวัฒนธรรมประจำท้องถิ่น ($\bar{x} = 3.71$) ตามลำดับ ส่วนค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นน้อยกว่าข้ออื่น ๆ อยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลาง คือ เชิญบุคลากรในท้องถิ่นมาเป็นวิทยากรให้ความรู้แก่นักศึกษา ($\bar{x} = 3.20$)

2.4 ด้านธุรการของกลุ่มและกระบวนการกลุ่ม

2.4.1 ผู้ดำเนินงาน เห็นว่าสมรรถภาพที่พึงประสงค์ของครูประจำกลุ่ม การศึกษานอกโรงเรียน ด้านธุรการของกลุ่มและกระบวนการกลุ่มอยู่ในเกณฑ์มาก ($\bar{x} = 4.25$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นมากกว่าข้ออื่น ๆ คือ กระตุ้นให้นักศึกษามีส่วนร่วมในกิจกรรมพบกลุ่ม ($\bar{x} = 4.53$) รองลงมาคือ ท้าทายขั้นบันทึกลงเวลาการพบกลุ่ม

ของนักศึกษาและเปลี่ยนแปลงเวลาการพบกลุ่ม ($\bar{X} = 4.43$) และกระตุ้นนักศึกษาให้สามารถปรับตัวเข้ากับกลุ่มได้เป็นอย่างดี ($\bar{X} = 4.37$) ซึ่งเท่ากับค่าในการวัดกิจกรรมการพบกลุ่มเป็นไปอย่างถูกต้องตามหลักเกณฑ์ที่กรมการศึกษานอกโรงเรียนกำหนด ($\bar{X} = 4.37$) และตรวจการขึ้น-ลง ทะเบียนของนักศึกษา ($\bar{X} = 4.37$) ตามลำดับ ส่วนค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นน้อยกว่าข้ออื่น ๆ อยู่ในเกณฑ์ระดับมาก คือ ให้ข้อเสนอแนะเมื่อมีปัญหานอกเวลาพบกลุ่ม ($\bar{x} = 3.90$)

2.4.2 ครูประจำกลุ่ม เห็นว่า สมรรถภาพที่พึงประสงค์ของครูประจำกลุ่มการศึกษานอกโรงเรียน ด้านธุรการของกลุ่มและกระบวนการกลุ่มอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ($\bar{x} = 4.18$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นมากกว่าข้ออื่น ๆ คือ สร้างบรรยากาศในการพบกลุ่มให้มีความเป็นกันเอง ($\bar{x} = 4.50$) รองลงมาคือกระตุ้นให้นักศึกษามีส่วนร่วมในกิจกรรมการพบกลุ่ม ($\bar{X} = 4.42$) และตรวจการขึ้น-ลง ทะเบียนของนักศึกษา ($\bar{X} = 4.31$) ตามลำดับ ส่วนค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นน้อยกว่าข้ออื่น ๆ อยู่ในเกณฑ์ระดับมาก คือ ให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการวางแผนการพบกลุ่ม ($\bar{x} = 3.82$)

2.4.3 นักศึกษา เห็นว่า สมรรถภาพที่พึงประสงค์ของครูประจำกลุ่มการศึกษานอกโรงเรียน ด้านธุรการของกลุ่มและกระบวนการกลุ่มอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ($\bar{X} = 3.94$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นมากกว่าข้ออื่น ๆ คือ กระตุ้นให้นักศึกษามีส่วนร่วมในกิจกรรมพบกลุ่ม ($\bar{x} = 4.14$) รองลงมาคือ กระตุ้นนักศึกษาให้สามารถปรับตัวเข้ากับกลุ่มได้เป็นอย่างดี ($\bar{X} = 4.08$) และบรรยากาศในการพบกลุ่มให้มีความเป็นกันเอง ($\bar{X} = 4.05$) ตามลำดับ ส่วนค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นน้อยกว่าข้ออื่น ๆ อยู่ในเกณฑ์ระดับมากคือ ให้ข้อเสนอแนะเมื่อมีปัญหานอกเวลาพบกลุ่ม ($\bar{x} = 3.67$)

2.5 ด้านการประเมินผล

2.5.1 ผู้ดำเนินงาน เห็นว่า สมรรถภาพที่พึงประสงค์ของครูประจำกลุ่ม การศึกษานอกโรงเรียน ด้านการประเมินผลอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ($\bar{x} = 3.89$) เมื่อพิจารณา เป็นรายข้อพบว่า ค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นมากกว่าข้ออื่น ๆ คือ ประเมินการเรียนใน ระหว่างเรียน ($\bar{x} = 4.03$) รองลงมาคือ ประเมินผลนักศึกษาก่อนการเรียน ($\bar{x} = 4.00$) ซึ่งเท่ากับประเมินผลความก้าวหน้าในการเรียนของนักศึกษา ($\bar{x} = 4.00$) และประเมินผล การเรียนตามวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมที่วางไว้ในการประชุมแต่ละครั้ง ($\bar{x} = 4.00$) ส่วน ค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นน้อยกว่าข้ออื่น ๆ อยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลาง คือ ให้นักศึกษามี ส่วนร่วมในการประเมินผล ($\bar{x} = 3.37$)

2.5.2 ครูประจำกลุ่ม เห็นว่า สมรรถภาพที่พึงประสงค์ของครูประจำกลุ่ม การศึกษานอกโรงเรียน ด้านการประเมินผลอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ($\bar{x} = 3.84$) เมื่อพิจารณา เป็นรายข้อพบว่า ค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นมากกว่าข้ออื่น ๆ คือ ประเมินการเรียนจากการ ทานแบบฝึกหัดและการรายงานของนักศึกษา ($\bar{x} = 4.20$) รองลงมาคือ ประเมินผลความก้าว หน้าในการเรียนของนักศึกษา ($\bar{x} = 4.00$) ประเมินผลการเรียนตามวัตถุประสงค์เชิงพฤติ กรรมที่วางไว้ในการประชุมแต่ละครั้ง ($\bar{x} = 3.98$) ส่วนค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นน้อย กว่าข้ออื่น ๆ อยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลาง คือ ให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการประเมินผล ($\bar{x} = 3.40$)

2.5.3 นักศึกษา เห็นว่า สมรรถภาพที่พึงประสงค์ของครูประจำกลุ่มการ ศึกษานอกโรงเรียน ด้านการประเมินผลอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ($\bar{x} = 3.78$) เมื่อพิจารณาเป็น รายข้อพบว่า ค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นมากกว่าข้ออื่น ๆ คือ ประเมินผลการเรียนจากการ ทานแบบฝึกหัดและการทำรายงานของนักศึกษา ($\bar{x} = 4.01$) รองลงมาคือ ประเมินผล การผลปปลายภาคเรียนมาวิเคราะห์หาแนวทางแก้ไขปรับปรุง ($\bar{x} = 3.88$) และรายงานผลการ ประเมินให้นักศึกษาทราบ ($\bar{x} = 3.85$) ตามลำดับ ส่วนค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นน้อย

กว่าข้ออื่น ๆ อยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลาง คือให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการประเมินผล ($x = 3.39$)

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับสมรรถภาพที่พึงประสงค์ของครูประจำกลุ่ม ตามที่ผู้
ดำเนินงาน ครูประจำกลุ่มและนักศึกษา ให้ข้อเสนอแนะมาดังนี้

1. ด้านการแนะแนวและการแก้ปัญหา
 - 1.1 มีทักษะในการแนะแนวและการแก้ปัญหา
 - 1.2 แนะนำการศึกษาในปัจจุบันและแนวโน้มการศึกษานอนอาศต
 - 1.3 เสนอแนะให้ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดจัดกิจกรรมนัดพบแรงงาน
2. ด้านการประชาสัมพันธ์
 - 2.1 สนับสนุนนักศึกษาออกปฏิบัติภารกิจเคลื่อนที่เผยแพร่ข่าวสาร ข้อมูลแก่ประชาชนทั่วไป
 - 2.2 ทักษะในการให้ข่าวสาร ข้อมูลงานการศึกษานอกโรงเรียน
3. ด้านความสัมพันธ์กับชุมชน
 - 3.1 ประสพการณ์ การทำงานในการพัฒนาชนบท
 - 3.2 มีทักษะในการแนะนำการประกอบอาชีพในชุมชน
4. ด้านธุรการของกลุ่มและกระบวนการกลุ่ม
 - 4.1 ทักษะในการจัดกิจกรรมกลุ่ม
 - 4.2 ทักษะในการกระตุ้นให้นักศึกษาแสดงความคิดเห็น
5. ด้านการประเมินผล
 - 5.1 ประเมินผลการเข้าร่วมกิจกรรมของนักศึกษา เป็นรายบุคคล

5.2 ประเมินผลการเข้าร่วมกิจกรรมของนักศึกษาเป็นกลุ่ม

5.3 ชี้แจงทำความเข้าใจกับนักศึกษาเรื่องเกณฑ์การประเมินผล

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นของครูประจำกลุ่ม ผู้ดำเนินงาน และนักศึกษา เกี่ยวกับสมรรถภาพที่พึงประสงค์ของครูประจำกลุ่มการศึกษานอกโรงเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น วิธีเรียนทางไกล

3.1 จากการเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างผู้ดำเนินงาน ครูประจำกลุ่มและ นักศึกษา เกี่ยวกับสมรรถภาพที่พึงประสงค์ของครูประจำกลุ่มการศึกษานอกโรงเรียน วิธีเรียน ทางไกล ด้านการแนะแนวและการแก้ปัญหา พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 และเมื่อได้ทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยทีละคู่ ด้วยวิธีของ Scheffe ปรากฏว่าค่าของระดับความคิดเห็นของกลุ่มผู้ดำเนินงานและกลุ่มนักศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัย สำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ค่าของระดับความคิดเห็นของกลุ่มครูประจำกลุ่มและกลุ่มนักศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และค่าของระดับความคิดเห็นของกลุ่มผู้ดำเนิน งานและครูประจำกลุ่มแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เช่นกัน

3.2 จากการเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างผู้ดำเนินงาน ครูประจำกลุ่มและนัก ศึกษา เกี่ยวกับสมรรถภาพที่พึงประสงค์ของครูประจำกลุ่มการศึกษานอกโรงเรียน วิธีเรียน ทางไกล ด้านการประชาสัมพันธ์ พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อได้ทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยทีละคู่ ด้วยวิธีของ เชฟเฟ ปรากฏว่าค่า ของระดับความคิดเห็นของกลุ่มครูประจำกลุ่มและกลุ่มนักศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .05

3.3 จากการเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างผู้ดำเนินงาน ครูประจำกลุ่ม และ นักศึกษา เกี่ยวกับสมรรถภาพที่พึงประสงค์ของครูประจำกลุ่มการศึกษานอกโรงเรียน วิธีเรียน ทางไกล ด้านความสัมพันธ์กับชุมชน พบว่า ไม่มีความแตกต่างกัน

3.4 จากการเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างผู้ดำเนินงาน ครูประจำกลุ่มและนัก ศึกษา เกี่ยวกับสมรรถภาพที่พึงประสงค์ของครูประจำกลุ่มการศึกษานอกโรงเรียน วิธีเรียน ทางไกล ด้านธุรการของกลุ่มและกระบวนการกลุ่ม พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .01 และเมื่อได้ทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยทีละคู่ ด้วยวิธีของ เชฟเฟ่ ปรากฏว่าค่าของระดับความคิดเห็นของกลุ่มผู้ดำเนินงานและกลุ่มครูประจำกลุ่ม แตกต่างกันอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และความคิดเห็นของกลุ่มผู้ดำเนินงานและกลุ่มนักศึกษา แตกต่าง กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เช่นกัน

3.5 จากการเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างผู้ดำเนินงาน ครูประจำกลุ่มและ นักศึกษา เกี่ยวกับสมรรถภาพที่พึงประสงค์ของครูประจำกลุ่มการศึกษานอกโรงเรียน วิธีเรียน ทางไกล ด้านการประเมินผล พบว่า ไม่มีความแตกต่างกัน

การอภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผล เรื่องสมรรถภาพที่พึงประสงค์ของครูประจำกลุ่มการศึกษานอกโรงเรียน สายสามัญ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น วิธีเรียนทางไกล ตามการรับรู้ของครูประจำกลุ่ม ผู้ดำเนินงาน และนักศึกษามีดังนี้ คือ

1. การอภิปรายผลในภาพรวม

1.1 ผู้ดำเนินงาน ครูประจำกลุ่ม มีระดับความคิดเห็นด้วยเรื่องสมรรถภาพที่พึงประสงค์ของครูประจำกลุ่มการศึกษานอกระบบ สายสามัญ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น วิธีเรียนทางไกลอยู่ในเกณฑ์มากทุกด้านคือ ด้านการแนะแนวและการแก้ปัญหา ด้านการประชาสัมพันธ์ งานความสัมพันธ์กับชุมชน ด้านธุรการของกลุ่มและกระบวนการกลุ่ม และด้านการประเมินผล ส่วนนักศึกษามีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นอยู่ในเกณฑ์มาก 4 ด้านคือ ด้านการแนะแนวและการแก้ปัญหา ด้านความสัมพันธ์กับชุมชน ด้านธุรการของกลุ่มและกระบวนการกลุ่ม และด้านการประเมินผล ส่วนค่าระดับความคิดเห็นอยู่ในเกณฑ์ปานกลางคือ ด้านการประชาสัมพันธ์

เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยในแต่ละด้านพบว่า ผู้ดำเนินงาน ครูประจำกลุ่มและนักศึกษามีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นด้านธุรการของกลุ่มและกระบวนการกลุ่มสูงกว่าด้านอื่น ๆ ทั้ง 4 ด้านเหมือนกันทั้ง 3 กลุ่ม อาจเห็นว่าเพราะงานธุรการของกลุ่มและกระบวนการกลุ่มเป็นเรื่องสำคัญซึ่งผู้วิจัยขอแยกอภิปรายเป็น 2 ช่วงคือ 1.งานธุรการของกลุ่ม 2.กระบวนการกลุ่ม กล่าวคืองานธุรการของกลุ่มเป็นหน้าที่ที่ครูประจำกลุ่มจะทำให้นักศึกษาได้ประโยชน์โดยตรง เพราะนักศึกษาจะศึกษาจบหลักสูตรได้ด้วยที่ธุรการของกลุ่มด้วย เช่น การจัดแผนการพบกลุ่ม การบันทึกการพบกลุ่ม ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะเป็นพื้นฐานเบื้องต้นของกิจกรรมการพบกลุ่มที่จะนำไปสู่กิจกรรมกระบวนการกลุ่มที่เป็นหัวใจสำคัญของการศึกษาทางไกลจะสอดคล้องกับงานวิจัยของสุพจน์ เขียวชล (2529) กล่าวว่า หน้าที่หลักของอาจารย์ประจำกลุ่ม ก็คือ การจัดกิจกรรมในรูปแบบกระบวนการกลุ่มเป็นสำคัญ ส่วนกระบวนการกลุ่ม จะช่วยให้นักศึกษามีโอกาสพบปะรู้จักคุ้นเคยฝึกกระบวนการคิด การตัดสินใจ การแก้ปัญหา ปลูกฝังการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม ส่งเสริมให้มีการแสดงความคิดเห็นแบบประชาธิปไตย ซึ่งจะสอดคล้องกับแนวคิดของเกียร์ติววรรณ อมาตยกุล (2526) ที่กล่าวถึงลักษณะของผู้สอนว่า ครูควรเคารพในสิทธิและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ของผู้เรียน ซึ่งครูประจำกลุ่ม จะต้องฝึกให้นักศึกษาแก้ปัญหาการเรียนด้วยกระบวนการกลุ่ม ฝึกการคิด

การเสนอความคิดเห็นอย่างอิสระและการตัดสินใจอย่างมีระบบ ขณะที่ผู้ดำเนินการงานก็ต้องยึดหลักเกณฑ์การพบกลุ่มตามวิธีการเรียนทางไกลจึงคิดว่าครูประจำกลุ่มต้องมีสมรรถภาพด้านนี้สูงเช่นกัน

ความคิดเห็นของนักศึกษาอาจคิดว่ากระบวนการกลุ่มจะทำให้สามารถนำไปใช้ใน ชีวิตประจำวันได้ในเรื่องของการทำงานเป็นกลุ่ม การแสดงความคิดเห็นอย่างประชาธิปไตย ทำให้ฝึกการคิดเป็น ทำเป็นและแก้ปัญหา ซึ่งนักศึกษาจะได้ผลประโยชน์จากกระบวนการกลุ่มนี้จึงทำให้มีความคิดสมรรถภาพด้านนี้สูงเหมือนครูประจำกลุ่มและผู้ดำเนินการงาน

สมรรถภาพที่พึงประสงค์ของครูประจำกลุ่มการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น วิธีเรียนทางไกล ด้านการประชาสัมพันธ์เป็นสมรรถภาพที่ผู้ดำเนินการงานและนักศึกษา มีความคิดเห็นน้อยกว่าด้านอื่น ๆ ทั้ง 4 ด้านอาจเป็นเพราะ ครูประจำกลุ่มยังไม่มีพลังมากพอที่จะปฏิบัติหน้าที่ประชาสัมพันธ์ได้มากนักและส่วนมากครูประจำกลุ่มจะเป็นครูที่สอนอยู่ในระบบโรงเรียนมีงานประจำมากอยู่แล้ว จึงไม่มีเวลาที่จะประชาสัมพันธ์ ประกอบกับการประชาสัมพันธ์งานทางไกลก็จะเร่งเฉพาะช่วงรับสมัคร นักศึกษา เท่านั้น จึงทำให้ผู้ดำเนินการงานและนักศึกษาคิดว่า สมรรถภาพด้านประชาสัมพันธ์ของครูประจำกลุ่มไม่จำเป็นมากนัก จึงทำให้มีความคิดเห็นด้านประชาสัมพันธ์น้อยกว่าด้านอื่น ๆ

ครูประจำกลุ่มมีความคิดเห็นด้านความสัมพันธ์กับชุมชนเป็นสมรรถภาพที่ครูประจำกลุ่มมีความคิดเห็นน้อยกว่าด้านอื่น ๆ ทั้ง 4 ด้าน อาจจะเป็นเพราะครูประจำกลุ่มส่วนมากเป็นคนในชุมชนนั้น กิจกรรมที่ต้องสัมพันธ์กับชุมชน เช่น การพัฒนาชุมชน ครูประจำกลุ่มปฏิบัติอยู่แล้ว จึงเห็นว่าการติดต่อประสานงานในหน่วยงานท้องถิ่นหรือสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน เป็นเรื่องที่ทำได้ง่าย ประกอบกับบทบาทหน้าที่ของครูประจำกลุ่มที่สำคัญ คือ จัดกิจกรรมกลุ่ม จึงทำให้มีความคิดเห็นสมรรถภาพด้านความสัมพันธ์กับชุมชนมีน้อยกว่าด้านอื่น ๆ

1.2 ผลการเปรียบเทียบ ระดับความคิดเห็นของผู้ดำเนินการงานครูประจำกลุ่มและนักศึกษา พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ใน 3 ด้านคือ ด้านการแนะนำและการแก้ปัญหา ด้านการประชาสัมพันธ์ ด้านธุรการของกลุ่มและกระบวนการกลุ่ม โดยค่า

เฉลี่ยของผู้ดำเนินงาน จะมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าครูประจำกลุ่มและนักศึกษา ค่าเฉลี่ยของครูประจำกลุ่มจะสูงกว่านักศึกษาทุกด้านเช่นกัน หมายความว่าความคิดเห็นของผู้ดำเนินงานเกี่ยวกับสมรรถภาพที่พึงประสงค์ของครูประจำกลุ่มและกระบวนการกลุ่ม จะมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าครูประจำกลุ่มและนักศึกษาซึ่งระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ขณะเดียวกันความคิดเห็นของครูประจำกลุ่มเกี่ยวกับสมรรถภาพที่พึงประสงค์ของครูประจำกลุ่มด้านการแนะแนวและแก้ปัญหา ด้านการประชาสัมพันธ์ ด้านธุรการของกลุ่มและกระบวนการกลุ่ม จะมีค่าเฉลี่ยสูงกว่านักศึกษา ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้สามารถอภิปรายได้ว่า

ผู้ดำเนินงานเป็นผู้รับผิดชอบงานการศึกษาภายนอกโรงเรียนสายสามัญวิธีเรียนทางไกล ประกอบด้วย หัวหน้าฝ่ายการศึกษาสายสามัญ และเจ้าหน้าที่งานการศึกษาทางไกล มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถภาพที่พึงประสงค์ของครูประจำกลุ่มด้านด้านการแนะแนวและแก้ปัญหา ด้านการประชาสัมพันธ์ ด้านธุรการของกลุ่ม และกระบวนการกลุ่ม ซึ่งผู้ดำเนินงานมีความคิดเห็นว่าครูประจำกลุ่มควรมีสมรรถภาพที่พึงประสงค์ 3 ด้านนี้สูงกว่าครูประจำกลุ่มและนักศึกษา ดังจะเห็นได้จากค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นของผู้ดำเนินงานทุกด้านอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก อาจเป็นเพราะผู้ดำเนินงานคิดว่าสมรรถภาพด้านการแนะแนวและการแก้ปัญหาซึ่งเป็นสมรรถภาพที่ครูประจำกลุ่มจะต้องให้ความสำคัญ ในการที่จะให้คำแนะนำปรึกษาแก่ผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อช่วยแนะแนวการแก้ปัญหาการเรียนให้นักศึกษาเห็นแนวทางในการที่จะเรียนให้สำเร็จตามความประสงค์

ส่วนความคิดเห็นด้านการประชาสัมพันธ์ของผู้ดำเนินงานอาจจะเห็นว่าครูประจำกลุ่มเป็นเครือข่ายงานการศึกษาภายนอกโรงเรียนได้เป็นอย่างดี เนื่องจากส่วนมากครูประจำกลุ่มเป็นบุคคลที่อยู่ในพื้นที่ จึงสามารถที่จะช่วยประชาสัมพันธ์งานการศึกษาภายนอกโรงเรียนได้ และคิดว่าถ้าครูประจำกลุ่มได้รับวิธีการประชาสัมพันธ์อย่างมีระบบและต่อเนื่องแล้ว ก็สามารถประชาสัมพันธ์งานการศึกษาภายนอกโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ส่วนความคิดด้านธุรการของกลุ่มและกระบวนการกลุ่ม ผู้ดำเนินงานคงจะเห็นว่า สมรรถภาพด้านนี้ครูประจำกลุ่มได้รับการฝึกอบรมมาแล้วตั้ง สุพจน์ สุภกุล, 2520 กล่าวว่าคุณครูเป็นผู้ที่มีบทบาทอันสำคัญยิ่งทั้งในโรงเรียนและในชุมชน ผู้ที่เป็นครูจึงควรเป็นผู้ที่ได้รับการฝึกหัดอบรมมาอย่างดีที่สุด จึงควรจะมีสมรรถภาพสูงไม่ว่าจะเป็นเรื่องธุรการของกลุ่มและกระบวนการกลุ่ม ซึ่งผู้ดำเนินงานสามารถที่จะประสานงานให้ครูประจำกลุ่มจัดกิจกรรมด้านธุรการและกระบวนการกลุ่มโดยการจัดประชุมสัมมนาในด้านนี้ให้มีความเข้าใจตรงกันเพื่อให้งานธุรการของกลุ่มและกระบวนการกลุ่มประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาทางไกล

จากการอภิปรายจะเห็นว่าความคิดเห็นของผู้ดำเนินงานทั้ง 3 ด้านคือ ด้านการแนะแนวและแก้ปัญหา ด้านการประชาสัมพันธ์ ด้านธุรการของกลุ่มและกระบวนการกลุ่ม มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าครูประจำกลุ่มและนักศึกษา

สำหรับความคิดเห็นของครูประจำกลุ่มเรื่องสมรรถภาพที่พึงประสงค์ของครูประจำกลุ่ม การศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ วิธีเรียนทางไกล ด้านการแนะแนวและการแก้ปัญหา ด้านการประชาสัมพันธ์ ด้านธุรการของกลุ่มและกระบวนการกลุ่มเป็นสมรรถภาพที่ครูประจำกลุ่มมีความคิดเห็นสูงกว่านักศึกษาทั้ง 3 ด้าน ดังจะเห็นได้จากค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของครูประจำกลุ่มด้านอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก อาจเป็นเพราะครูประจำกลุ่มคิดว่าสมรรถภาพด้านการแนะแนวและแก้ปัญหาเป็นสมรรถภาพที่ครูประจำกลุ่มจะต้องมีเป็นอย่างมากเนื่องจากการที่นักศึกษาจะเรียนสำเร็จการศึกษาหรือไม่ขึ้นขั้นตอนแรกของการศึกษาก็ต้องได้รับการแนะแนวจากครูประจำกลุ่มเพื่อเห็นแนวทางการปฏิบัติตนตามการเรียนหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญวิธีเรียนทางไกล ตลอดจนการแนะแนวการแก้ไขปัญหาการเรียนต่าง ๆ ครูประจำกลุ่มจึงมีความสำคัญต่อนักศึกษารวดเร็วกว่าให้นักศึกษาสามารถเรียนจนจบหลักสูตรได้ตามที่ได้รับคำแนะนำและช่วยแนะแนวการแก้ปัญหาต่าง ๆ ให้นักศึกษาเกิดแนวคิดได้ตามกระบวนการเรียนสอนวิธีเรียนทางไกล จึงทำให้ครูประจำกลุ่มมีความคิดเห็นด้านการแนะแนวและการแก้ปัญหา เป็นสมรรถภาพที่ครูประจำกลุ่มควรมีสูงกว่านักศึกษา

ส่วนความคิดเห็นของครูประจำกลุ่มด้านการประชาสัมพันธ์สูงกว่านักศึกษา อาจจะเป็น เพราะว่าการประชาสัมพันธ์จะส่งผลให้มีประชาชนและผู้พลาดโอกาสทางการศึกษาได้ เข้าใจ และมาเรียนมากขึ้นรวมทั้ง ครูประจำกลุ่มต้องปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ที่กำหนดโดยกรมการ ศึกษาออกโรงเรียน ซึ่งการประชาสัมพันธ์ก็เป็นหน้าที่หนึ่งในหลายข้อของบทบาทหน้าที่ของครู ประจำกลุ่ม ครูประจำกลุ่มซึ่งต้องประชาสัมพันธ์งานการศึกษานอกโรงเรียนในหลาย ๆ รูปแบบ และที่สำคัญจิตสำนึกของความเป็นครูที่ต้องการให้มีการขยายโอกาสทางการศึกษา ต่อผู้ที่พลาด โอกาส หรือขาดโอกาสทางการศึกษาให้เข้ารับการศึกษ เพื่อความเสมอภาคทางการศึกษาดัง วัตถุประสงค์ข้อ 2 ของแผนพัฒนาการศึกษานอกโรงเรียนฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2534-2539) วัตถุประสงค์ เพื่อกระจายโอกาสและความเป็นธรรมทางการศึกษาไปสู่ประชาชนภายในชาติ จึงทำ ให้ครูประจำกลุ่มพยายามที่จะให้การศึกษแก่ประชาชนอย่างทั่วถึง เพื่อ เป็นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาประเทศชาติให้เจริญยิ่ง ๆ ขึ้นไป ทำให้ครูประจำกลุ่มมีความคิดเห็นด้าน การประชาสัมพันธ์สูงกว่านักศึกษา

ส่วนความคิดเห็นของครูประจำกลุ่มด้านธุรการของกลุ่มและกระบวนการกลุ่มสูงกว่า นักศึกษาอาจจะ เนื่องจากครูประจำกลุ่มเห็นความสำคัญของการทำหน้าที่ธุรการของกลุ่ม นับ ตั้งแต่การจัดแผนการพบกลุ่ม การบันทึกการพบกลุ่ม การรายงานการพบกลุ่ม ซึ่งหน้าที่เหล่านี้ จะ ทำให้ครูมีแผนในการจัดกิจกรรมกระบวนการกลุ่มปฏิบัติงานได้ตรงตามวัตถุประสงค์ โดยยึดแผน พบกลุ่มเป็นหลัก และต้องบันทึกการพบกลุ่ม พร้อมรายงานการพบกลุ่มที่อาจจะมีปัญหาหรืออุปสรรค นำเสนอต่อศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเพื่อการแก้ไขปรับปรุง จะเห็นว่าธุรการของกลุ่ม จะเป็นพื้นฐานการดำเนินงานสู่กระบวนการกลุ่มต่อไป ซึ่งกระบวนการกลุ่มจะ เกิดขึ้นได้จากการ ตั้งวัตถุประสงค์ร่วมกันระหว่างครูประจำกลุ่มและนักศึกษา โดยเน้นให้นักศึกษารู้จักและเข้าใจการ ทำงานเป็นกลุ่ม การแก้ปัญหาการเรียนจากการตั้งวัตถุประสงค์ของกระบวนการกลุ่มจะทำให้ นักศึกษาได้รับประโยชน์โดยตรงและสามารถนำประสบการณ์ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ โดยเฉพาะกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคม จะปลูกฝังสร้างเสริมจริยธรรมคุณธรรมให้กับนักศึกษา

สำหรับความคิดเห็นของนักศึกษาด้านการแนะแนวและการแก้ปัญหา ด้านการประชาสัมพันธ์ และด้านธุรการของกลุ่มและกระบวนการกลุ่ม มีความคิดระดับปานกลาง จนถึงระดับมาก แต่ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นน้อยกว่าผู้ดำเนินงานและครูประจำกลุ่มทุกด้าน อาจเป็นเพราะความคิดเห็นด้านการแนะแนวและการแก้ปัญหานักศึกษาคิดว่ามีความเป็นผู้ใหญ่แล้วการมาศึกษาก็มาด้วยความพอใจจึงสนใจและตั้งใจเรียน พร้อมทั้งพยายามศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับการศึกษาทางไกล การลงทะเบียน การเทียบโอนการเรียน ซึ่งจะเป็นผลประโยชน์โดยตรงของนักศึกษาเอง จึงคิดว่าสมรรถภาพด้านการแนะแนวและการแก้ปัญหากลุ่มไม่ต้องมีมากก็ได้ เพราะนักศึกษาสามารถพึ่งพาตนเองได้ เนื่องจากส่วนใหญ่เป็นผู้ใหญ่แล้วสามารถชำระค่าบริการและความรู้ที่มีการตัดสินใจหรือแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง

ความคิดเห็นของนักศึกษาด้านการประชาสัมพันธ์ที่มีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าผู้ดำเนินงานและครูประจำกลุ่ม อาจเป็นเพราะนักศึกษามองแต่ประโยชน์ที่จะได้รับสำหรับตนเองเท่านั้นโดยคิดว่าหน้าที่หลักของครูประจำกลุ่มคือ การพบกลุ่ม ซึ่งจะให้ประโยชน์ต่อนักศึกษาส่วนการประชาสัมพันธ์เป็นภารกิจที่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดจะต้องปฏิบัติ จึงคิดว่าไม่ว่าเป็นที่ครูประจำกลุ่มจะต้องทำหน้าที่ประชาสัมพันธ์

และความคิดเห็นของนักศึกษาด้านธุรการของกลุ่มและกระบวนการกลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าผู้ดำเนินการและครูประจำกลุ่ม อาจเนื่องมาจากนักศึกษาส่วนมากยังคิดการเรียนการสอนแบบระบบโรงเรียน (สุพจน์ เขียวชล, 2529) โดยครูจะต้องทำหน้าที่บรรยายให้นักศึกษาฟัง ซึ่งนักศึกษาส่วนมากเป็นผู้ใหญ่แล้วต้องการฟังคำบรรยายจากครูและพร้อมที่จะปฏิบัติตามและจะเป้าหมายต่อการจัดกิจกรรมกลุ่ม เพราะมีภาระหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติเป็นประจำอยู่แล้ว จึงทำให้นักศึกษาคิดว่าการพบกลุ่มเป็นเพียงการมาพบกลุ่มให้ได้ตามเกณฑ์ที่กำหนดเท่านั้น มิได้คาดหวังว่าจะมาแสดงความคิดเห็นแลกเปลี่ยนกับสมาชิกในกลุ่มเดียวกัน ครูประจำกลุ่มจึงควรชี้แจงประโยชน์ของธุรการของกลุ่มและกระบวนการกลุ่มที่นักศึกษาฟังจะได้รับให้ชัดเจน

2. การอภิปรายผลเป็นรายด้าน

2.1 ด้านการแนะแนวและการแก้ปัญหา

ความคิดเห็นของผู้ดำเนินงาน ครูประจำกลุ่ม และนักศึกษาเกี่ยวกับสมรรถภาพที่พึงประสงค์ ของครูประจำกลุ่มการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ วิธีเรียนทางไกล ด้านการแนะแนวและการแก้ปัญหา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้ดำเนินงานมีค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นมากกว่าข้ออื่น ๆ คือ เรื่องแนะแนววิธีเรียนตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญวิธีเรียนทางไกล ($\bar{x} = 4.56$) อาจจะเนื่องมาจากที่ผู้ดำเนินงานเป็นผู้จัดกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนจึงพบปัญหาในตัวนักศึกษายางรายที่ไม่เข้าใจวิธีเรียนทางไกลเพราะนักศึกษาส่วนมากมีความเข้าใจว่า การศึกษาจะมีการเรียนการสอนที่เหมือนกับการจัดการเรียนการสอนในระบบ ซึ่งการศึกษาทางไกลจะมีวิธีการเรียนที่ใหม่เหมือนการเรียนในชั้นเรียน คือ ผู้เรียนจะต้องศึกษาตำรา แบบเรียน เอกสารต่าง ๆ ด้วยตนเอง พร้อมทั้งบทเรียนทางวิทยุและที่จะขาดไม่ได้คือ จะต้องเข้าร่วมกิจกรรมพบกลุ่ม ตามที่กำหนด (เทคนิครายวิชาการศึกษา, 2535) ซึ่งถ้าครูประจำกลุ่มไม่มีสมรรถภาพในเรื่องแนะแนววิธีเรียนทางไกลที่ถูกต้องให้กับนักศึกษา นักศึกษาอาจจะเสียประโยชน์เนื่องจากไม่ได้ปฏิบัติตามวิธีเรียนทางไกลที่ถูกต้อง และไม่ได้พบกลุ่มตามเกณฑ์ที่กำหนด อาจจะทำให้นักศึกษาพลาดโอกาสและเสียผลประโยชน์ในการสอบในภาคเรียนนั้น ๆ และมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นน้อยกว่าข้ออื่น ๆ อยู่ในเกณฑ์ระดับมาก คือ การให้คำปรึกษาแก่นักศึกษาในการแก้ปัญหาส่วนตัว ($\bar{x} = 3.65$) อาจเป็นเพราะผู้ดำเนินงานเห็นว่ากิจกรรมการพบกลุ่มนั้นเป็นการฝึกกระบวนการคิด การตัดสินใจ การแก้ปัญหา ให้นักศึกษารู้จักปรับตนเองให้ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างสงบสุข จึงคิดว่านักศึกษาสามารถนำแนวทางในการพบกลุ่มไปแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง ประกอบกับนักศึกษาส่วนใหญ่มีอายุโดยเฉลี่ย 15-19 ปี อยู่ในวัยรุ่น เป็นวัยหัวเลี้ยวหัวต่อเป็นวัยแห่งการเสริมสร้างสิ่งแปลก ๆ ใหม่ ๆ ซึ่ง

สุชา จันทร์เอม และสุรางค์ จันทร์เอม (2521) ได้กล่าวว่า วิทยุนี้ เป็นวิทยุที่ต้องการให้ผู้อื่นยอมรับ ต้องการเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม เริ่มรู้จักรับผิดชอบและต้องการอิสระผู้ดำเนินงานจึงคิดว่านักศึกษาคงจะขอคำปรึกษากับกลุ่มเพื่อนมากกว่าครูประจำกลุ่ม

ครูประจำกลุ่มและนักศึกษา มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นมากกว่าข้ออื่น ๆ ในเรื่องการแนะนำการลงทะเบียนเรียนตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ วิธีเรียนทางไกล ครูประจำกลุ่ม ($\bar{x} = 4.27$) และนักศึกษา ($\bar{x} = 3.99$) อาจเป็นเพราะการลงทะเบียนเรียนตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญนั้น นักศึกษาสามารถลงได้ไม่จำกัดหมวดวิชา และใช้เวลาไม่น้อยกว่า 2 ปี แต่ถ้าหากมีการเทียบโอนผลการเรียน ก็สามารถจบก่อนที่กำหนดได้ (กรมการศึกษานอกโรงเรียน, 2532) ดังนั้น นักศึกษาที่ประสงค์จะลงทะเบียนเรียนเพื่อเทียบโอนหน่วยกิตเป็นหมวดวิชาหรือรายวิชา และการเทียบโอนอาชีพควรได้รับการแนะนำ การลงทะเบียนเรียนที่ถูกต้องชัดเจน ซึ่งแต่ละวิธีลงทะเบียนก็จะมีข้อกำหนดและเงื่อนไขที่แตกต่างกัน อาจจะทำให้ให้นักศึกษาไม่เข้าใจหรือสับสนและทำให้เกิดข้อผิดพลาดในการลงทะเบียนเรียนได้ จะทำให้นักศึกษาเสียโอกาสและเสียสิทธิบางประการ

การแนะนำการฟังรายการวิทยุเพื่อประกอบการศึกษาจากตำราเรียน ครูประจำกลุ่ม ($\bar{x} = 3.50$) และนักศึกษา ($\bar{x} = 3.08$) ครูประจำกลุ่มและนักศึกษามองเห็นว่า เป็นสมรรถภาพที่ฟังประสงค์น้อยกว่าข้ออื่น ๆ อาจเป็นเพราะครูประจำกลุ่มและนักศึกษามีความเห็นว่านักศึกษาส่วนใหญ่นิยมภาคกลางประกอบอาชีพรับจ้าง เช่น ทำงานโรงงาน บริษัท ห้างร้าน มักจะให้ความสนใจกับรายการวิทยุเพื่อการศึกษาไม่มากนัก เพราะไม่มีเวลาฟังเนื่องจากระยะเวลาการเดินทางไปประกอบอาชีพใช้เวลานาน เมื่อกลับถึงบ้านก็หมดเวลาที่จะฟังรายการวิทยุ

2.2 ด้านการประชาสัมพันธ์

ความคิดเห็นของผู้ดำเนินงาน ครูประจำกลุ่มและนักศึกษเกี่ยวกับสมรรถภาพที่ฟังประสงค์ของครูประจำกลุ่มการศึกษานอกโรงเรียน วิธีเรียนทางไกล ด้านการประชาสัมพันธ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้ดำเนินงาน

ครูประจำกลุ่มและนักศึกษา มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นมากกว่าข้ออื่น ๆ อยู่ในเกณฑ์ระดับมาก คือ เรื่องเผยแพร่ข่าวสารข้อมูลงานการศึกษานอกโรงเรียน วิธีเรียนทางไกลแก่นักศึกษา อาจเป็นเพราะ นักศึกษาเป็นผู้ที่จะได้รับผลประโยชน์ เช่น การลงทะเบียนเรียน การเทียบโอนผลการเรียน การจบหลักสูตร การเปลี่ยนแปลงข้อมูลต่าง ๆ เป็นต้น ครูประจำกลุ่มจึงต้องเผยแพร่ข่าวสารข้อมูลงานการศึกษานอกโรงเรียน วิธีเรียนทางไกลแก่นักศึกษา เพื่อที่นักศึกษาจะได้รับทราบและปฏิบัติตนได้ถูกต้องและไม่เสียสิทธิหรือผลประโยชน์ของตน

นักศึกษา มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นน้อยกว่าข้ออื่น ๆ อยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลางคือ เรื่องการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับงานการศึกษานอกโรงเรียนให้ผู้ในหมู่บ้าน เพื่อการประชาสัมพันธ์ต่อ ๆ ไป ($\bar{X} = 3.29$) อาจเป็นเพราะ นักศึกษาเห็นว่าตัวนักศึกษาเองส่วนมากอยู่ในหมู่บ้านอยู่แล้วก็น่าจะเป็นผู้สามารถสร้างความเข้าใจหรือประชาสัมพันธ์งานการศึกษานอกโรงเรียนได้ดี ขณะเดียวกันจะมีกลุ่มเยาวชนที่สร้างความเจริญให้กับหมู่บ้านมีหลายกลุ่มด้วยกัน นักศึกษาก็สามารถประชาสัมพันธ์งานการศึกษานอกโรงเรียนผ่านกลุ่มเยาวชนได้ทันที โดยไม่ต้องให้ครูประจำกลุ่มต้องสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับงานการศึกษานอกโรงเรียนให้ผู้ในหมู่บ้าน หรืออาจล่าช้าไม่ทันการกับการประชาสัมพันธ์ของเยาวชนซึ่งจะสอดคล้องกับ ดร.บุญเลิศ มาแสง กล่าวรวมในบทความการศึกษานอกโรงเรียน (กรมการศึกษานอกโรงเรียน, 2530) ที่กล่าวว่า แหล่งความรู้ต้องอาศัยกิจกรรมการศึกษาทางไกลโดยนักศึกษาเป็นผู้ทำกิจกรรมการศึกษาให้เป็นศูนย์รวมของชุมชนหมู่บ้าน กลุ่มนักศึกษาทางไกลจะเป็นผู้แพร่กระจายข่าวสารข้อมูล จากแหล่งความรู้ไปยังประชาชน

2.3 ด้านความสัมพันธ์กับชุมชน

ความคิดเห็นของผู้ดำเนินงาน ครูประจำกลุ่ม และนักศึกษาเกี่ยวกับสมรรถภาพที่พึงประสงค์ของครูประจำกลุ่มการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ วิธีเรียนทางไกล

ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้ดำเนินงาน ครูประจำกลุ่ม และนักศึกษามีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นมากกว่าข้ออื่น ๆ อยู่ในเกณฑ์ระดับมาก คือ การปฏิบัติตนให้เป็นตัวอย่างที่ดีแก่นักศึกษาในด้านการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน อาจเป็นเพราะ ลักษณะของถนนชนบทนั้น เคารพเชื่อฟังตามลำดับผู้อาวุโส (ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ, 2531) ซึ่งสอดคล้องกับ สุชา จันทร์เอม และสุรางค์ จันทร์เอม (2521) ที่กล่าวว่า สิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อพฤติกรรมของวัยรุ่นคือ ผู้ใหญ่และสื่อมวลชน เนื่องจากเด็กวัยรุ่นมีนิสัยชอบเอาอย่างผู้ใหญ่ และมักเลียนแบบจากสื่อมวลชนต่าง ๆ ถ้าหากครูประจำกลุ่มปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักศึกษาในด้านการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน เช่น การจัดกิจกรรมร่วมกับชุมชน การให้บริการความรู้แก่ชุมชน การนำชุมชนเข้าสู่ห้องเรียน การจัดกิจกรรมเกี่ยวกับประเพณีและวัฒนธรรมประจำท้องถิ่น การปรับปรุงหลักสูตรการเรียนการสอนให้สัมพันธ์สอดคล้องกับชุมชน ฯลฯ เหล่านี้จะทำให้นักศึกษาไม่รู้สึกแปลกแยกไปจากชุมชนที่เข้าอาศัยอยู่ทำให้นักศึกษาเกิดความรู้สึกที่ดีกับชุมชน อันจะก่อให้เกิดการได้รับความร่วมมืออันดีจากชุมชนต่อไป

ผู้ดำเนินงาน ครูประจำกลุ่มและนักศึกษา มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นน้อยกว่าข้ออื่น ๆ อยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลาง คือ เชิญบุคคลในท้องถิ่นมาเป็นวิทยากรให้ความรู้แก่นักศึกษา ($\bar{x} = 3.22$) อาจจะเป็นเพราะว่าการเชิญวิทยากร เพื่อให้ความรู้แก่นักศึกษา จะต้องรวมกลุ่มนักศึกษามิ่น้อยกว่า 50 คนขึ้นไป จึงจะสามารถพบกลุ่มได้ แต่กลุ่มของนักศึกษาวิธีเรียนทางไกลในภาคกลางนั้น โดยมากจำนวนนักศึกษาแต่ละกลุ่มไม่ถึง 50 คน ทำให้ไม่สามารถเชิญวิทยากรหรือผู้รู้ในท้องถิ่นมาให้ความรู้แก่นักศึกษาได้ ประกอบกับ ครูประจำกลุ่มซึ่งโดยมากเป็นครูในระบบโรงเรียน สามารถเป็นวิทยากรให้ความรู้แก่นักศึกษาได้เป็นอย่างดีอยู่แล้ว

2.4 ด้านธุรการของกลุ่มและกระบวนการกลุ่ม

ความคิดเห็นของผู้ดำเนินงาน ครูประจำกลุ่ม และนักศึกษา เกี่ยวกับสมรรถภาพที่พึงประสงค์ของครูประจำกลุ่มการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ วิธีเรียนทางไกล ด้านธุรการของกลุ่มและกระบวนการกลุ่ม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้ดำเนินงานและนักศึกษา มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นมากกว่าข้ออื่น ๆ อยู่ในเกณฑ์ระดับมาก คือ กระตุ้นให้นักศึกษามีส่วนร่วมในกิจกรรมพบกลุ่ม อาจเป็นเพราะหัวใจสำคัญของการพบกลุ่ม คือ การปลูกฝังให้นักศึกษารู้จักการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม อันจะส่งผลต่อทัศนคติการดำเนินงานชีวิตที่สอดคล้องกับหลักการประชาธิปไตยซึ่งแต่เดิมนั้นการมีส่วนร่วมเป็นเพียงการเขียนไว้ในแผนเท่านั้น แต่ในปัจจุบันคนไทย มีการตื่นตัวกันมากขึ้น มีการนำคำว่า มีส่วนร่วม เข้ามาใช้อย่างแพร่หลาย เช่น มีส่วนร่วมทางการเมือง มีส่วนร่วมในการพัฒนา และมีส่วนร่วมในการพบกลุ่ม เป็นต้น ซึ่งถ้าหากครูประจำกลุ่มกระตุ้นให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการพบกลุ่มแล้ว นักศึกษาจะสามารถพัฒนาตนเองให้เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพของประเทศไทย โดยการเข้าไปมีส่วนร่วมในด้านอื่น ๆ ที่มากขึ้นต่อไป

นอกจากนั้นแล้ว กระบวนการกลุ่ม มีลักษณะของการยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (ทิสนา แคมณี, 2526) ดังนั้น นักศึกษา จึงควรที่จะเข้าร่วมกิจกรรมพบกลุ่มทุกขั้นตอน แต่ขณะเดียวกัน ผู้ดำเนินการและนักศึกษามีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นน้อยกว่าข้ออื่น ๆ อยู่ในเกณฑ์ระดับมาก คือ ำให้ข้อเสนอแนะ เมื่อมีปัญหานอกเวลาพบกลุ่มผู้ดำเนินงาน ($\bar{x} = 3.90$) และนักศึกษา ($\bar{x} = 3.67$) อาจเป็นเพราะการพบกลุ่มนั้น จะพบกลุ่มเฉพาะวันหยุดราชการ (สุพจน์ เขียวชล, 2529) ซึ่งเมื่อเสร็จสิ้นกิจกรรมการพบกลุ่ม ทุกคนต้องการมีเวลาเป็นส่วนตัวที่จะกระทำธุระอื่น นอกจากนั้นแล้ว จุดมุ่งหมายของการพบกลุ่มข้อหนึ่งคือ เพื่อแก้ปัญหาจากบทเรียนด้วยกระบวนการกลุ่มและการพึ่งตนเอง (ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา, 2535) ดังนั้น การำให้ข้อเสนอแนะเมื่อมีปัญหานอกเวลาพบกลุ่ม จึงไม่มีความจำเป็น เพราะครูประจำกลุ่มสามารถำให้ข้อเสนอแนะในเวลาพบกลุ่มได้อยู่แล้ว

ครูประจำกลุ่ม มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นมากกว่าข้ออื่น ๆ ในเรื่องการสร้างบรรยากาศในการพบกลุ่มที่มีความเป็นกันเอง ($\bar{x} = 4.50$) เป็นเพราะ ครูประจำกลุ่มมีบทบาทหน้าที่ที่จะต้องจัดกระบวนการกลุ่ม จึงต้องการที่จะให้มีบรรยากาศเป็นกันเอง สอดคล้องกับคำกล่าวของ ทิสนา แคมณี (2526) ที่ว่า หลักการของกระบวนการกลุ่มคือ หลักการศึกษาที่เน้นหรือให้ความสำคัญเป็นพิเศษของพฤติกรรมมนุษย์ โดยยึดหลักการเรียนรู้ที่ว่าด้วย การเรียนรู้เป็นกระบวนการที่ควรเป็นไปอย่างมีชีวิตชีวา การเรียนรู้นั้น สามารถเกิดขึ้นได้จากแหล่งต่างๆกัน ประสบการณ์หรือความรู้สึนึกคิด ก็ถือว่าเป็นแหล่งการเรียนรู้ที่สำคัญ ซึ่งการเรียนรู้ที่เกิดจากความเข้าใจ เกิดจากนักศึกษาเป็นผู้ค้นพบด้วยตนเอง จะช่วยให้นักศึกษามีความเข้าใจอย่างลึกซึ้ง จนสามารถจดจำ และนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้ และยิ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ เปาโรล แพร์รี่ (อ้างอิงจากสุนทร สุนันท์ชัย, 2523) ที่กล่าวว่า กระบวนการสอนจะต้องเป็นการสนทนาระหว่างครูและผู้เรียน ต้องมีบรรยากาศเป็นกันเอง ไม่ปิดบังทางความคิดของนักศึกษา ประกอบกับการเรียนด้วยวิธีเรียนทางไกลนี้ ซึ่งเป็นการจัดการศึกษาให้กับคนทุกเพศ ทุกวัย เป็นกลุ่มเป้าหมายที่มีความแตกต่างกันทั้งวัย ความรู้ ประสบการณ์ ดังจะเห็นได้จาก กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยในครั้งนี้ที่มีอายุระหว่าง 15-39 ปี ดังนั้นครูประจำกลุ่มจำเป็นต้องสร้างบรรยากาศ ที่เอื้ออำนวยต่อการจัดกิจกรรมการพบกลุ่ม แต่การให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการวางแผนการพบกลุ่ม ($\bar{x} = 3.80$) เป็นความคิดเห็นที่มีเฉลี่ยน้อยกว่าข้ออื่น ๆ อาจเป็นเพราะครูประจำกลุ่มส่วนใหญ่มักเป็นครูที่สอนอยู่ในโรงเรียน (สุพจน์ เขียวชล, 2529) มีประสบการณ์เดิมกับการเรียนการสอนของกระทรวงศึกษาธิการ ครูผู้สอน สอนตามแผนการสอนที่กำหนดไว้ นักเรียนไม่มีโอกาสร่วมในการวางแผนการจัดการเรียนการสอน

2.5 ด้านการประเมินผล

ความคิดเห็นของผู้ดำเนินงาน ครูประจำกลุ่ม และนักศึกษาเกี่ยวกับสมรรถภาพที่พึงประสงค์ของครูประจำกลุ่มการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ วิธีเรียนทางไกล ด้านการประเมินผล ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้ดำเนินงานมีค่าเฉลี่ยของระดับ

ความคิดเห็นมากกว่าข้ออื่น ๆ อยู่ในเกณฑ์ระดับมาก คือ การประเมินผลการเรียนนระหว่างเรียน ($\bar{x} = 4.03$) ขณะที่ครูประจำกลุ่มและนักศึกษา มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นมากกว่าข้ออื่น ๆ คือ การประเมินผลการเรียนจากการทำแบบฝึกหัดและการทำรายงานของนักศึกษา ครูประจำกลุ่ม ($\bar{x} = 4.20$) และนักศึกษา ($\bar{x} = 4.01$) เป็นเพราะ ครูประจำกลุ่มและนักศึกษา ให้ความสำคัญของการประเมินผลโดยเน้นความร่วมมือกันในการร่วมกิจกรรม การพบกลุ่ม ซึ่งการประเมินผลการเรียนจากการทำแบบฝึกหัดและการทำรายงานของนักศึกษา จะทำให้ทราบความก้าวหน้าของนักศึกษานในเรื่องของกระบวนการคิด และยังเป็นการกระตุ้นและปลูกฝังนิสัยรักการอ่านและการค้นคว้าอีกด้วย ซึ่งจะสอดคล้องกับแนวคิดการผลิตชุดวิชาการเรียนทางไกล ของกรมการศึกษานอกโรงเรียนในปัจจุบัน ที่แบ่งเนื้อหาของชุดวิชาออก 10 ส่วน เป็นเนื้อหาจากเอกสารการเรียนร้อยละ 40 อีกร้อยละ 60 เป็นกิจกรรมกับชุมชน เป็นการเสาะหาความรู้ โดยมีคำสั่งจากเอกสารการเรียน ซึ่งจะฝึกให้นักศึกษาแสวงหาความรู้จากแหล่งต่างๆในชุมชน เช่น การทำรายงาน การทำแบบฝึกหัด การสัมภาษณ์ เป็นต้น (ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ, 2537)

ผู้ดำเนินงาน ครูประจำกลุ่มและนักศึกษา มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นน้อยกว่าข้ออื่น ๆ อยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลาง คือ ให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการประเมินผล อาจเป็นเพราะ ผู้ดำเนินงาน ครูประจำกลุ่มและนักศึกษา เห็นว่า นักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนส่วนใหญ่ ยังอยู่ในวัยรุ่น ยังไม่มีประสบการณ์ในการประเมินผลตนเองและประเมินผลกลุ่ม ยังต้องอาศัยครูประจำกลุ่มในการประเมินผล

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1. นำผลสมรรถภาพที่ศึกษาวิจัยครั้งนี้ ไปเป็นแนวทางในการกำหนดบทบาท

หน้าที่ของครูประจำกลุ่ม การศึกษานอกโรงเรียนในหลักสูตรการอบรมครูประจำกลุ่มให้ชัดเจนยิ่งขึ้น

2. ครูประจำกลุ่มการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ ควรผ่านการอบรมตามหลักสูตร การอบรมครูการศึกษานอกโรงเรียนตามสมรรถภาพที่พึงประสงค์ ใน 5 ด้าน คือการแนะแนว และการแก้ปัญหา ด้านการประชาสัมพันธ์ ด้านความสัมพันธ์กับชุมชน ด้านธุรการของกลุ่มและ กระบวนการกลุ่ม ด้านการประเมินผล

3. นาสมรรถภาพที่พึงประสงค์ทั้ง 5 ด้าน คือ การแนะแนวและการแก้ปัญหา การประชาสัมพันธ์ ความสัมพันธ์กับชุมชน ธุรการของกลุ่มและกระบวนการกลุ่ม การประเมินผล ไปเป็นแนวทางในการคัดเลือกครูประจำกลุ่ม

4. ครูประจำกลุ่มที่ปฏิบัติงานอยู่ในปัจจุบันนี้ควรได้รับการทดสอบสมรรถภาพทั้ง 5 ด้าน คือ การแนะแนวและการแก้ปัญหา การประชาสัมพันธ์ ความสัมพันธ์กับชุมชน ธุรการของกลุ่ม และกระบวนการกลุ่ม การประเมินผล เพื่อจะได้พัฒนาการสมรรถภาพด้านที่บกพร่องให้ดียิ่งขึ้นไป

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาความต้องการของนักศึกษาทางไกลเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน การศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ วิธีเรียนทางไกล ในภาคต่าง ๆ

2. การเปรียบเทียบการเรียนการสอน การศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญระหว่าง ครูประจำกลุ่มที่ผ่านการอบรมครูการศึกษานอกโรงเรียนตามสมรรถภาพที่พึงประสงค์ 5 ด้านกับ ครูประจำกลุ่มที่ไม่ผ่านการอบรมครูการศึกษานอกโรงเรียน

3. ควรศึกษานุคลิกภาพที่พึงประสงค์ของครูประจำกลุ่มในปัจจุบันและพัฒนาครูประจำกลุ่มให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น